

Om folkelighed og offentlig debat

Foredragsholderen skal nok underholde sine tilhørere, men ofte vender han hjem med en gevinst, oplevelsen af virkelig god debat.

Midtpunkt

Det er en almindelig hverdagsaften, hvor jeg er på vej til forsamlingshuset langt ude på landet. Sogneforeningen holder foredragsaften med mig på programmet.

Foreningen har lagt et program med fire foredragsaftener, og det er vel at mærke en foredragsrække, som kører uden offentligt tilskud. Det er brugerbetaling og billetsalg ved indgangen. Foredrag og kaffe med brød.

Jeg har megen respekt for denne måde at mødes på i lokalsamfundet og for at møde mit publikum på denne måde.

Foredraget er et af mine faste "Danmark mod år 2000" - samfundsforskernes syn på udviklingen". Inden for denne brede ramme har jeg holdt omkring 40 foredrag over nogle år. Publikum har været bredt, fra forskningschefer i en af vores største danske virksomheder til Tvind ungdomsskoler.

Jeg glæder mig. Jeg ved, man skal underholde. Men jeg ved også, at belønningen kan være en virkelig god debat.

Da forsamlingshuset dukker op, er jeg lettet over at se lyset og de mange biler, som allerede er kommet. En oplevelse fra et par år siden sidder i blodet endnu. Jeg var efter 120 km's kørsel en vinteraften nået frem til fire mennesker fra det lokale Folkeuniversitet, som havde trodsat, at Højlands Forsamlingshus var ved at blive optaget i naboloalekt.

Først synger vi en sang fra Højskolesangbogen. Den rummer et par gode stikord. Formanden byder velkommen, og scenen er min.

Det er vigtigt at tage bestik af situationen fra starten og lægge de første 10 minutter rigtig op. Lokalet er lille, og rogen bølgende alleude tykt. Her gælder ikke noget rygebud, så jeg skal passe på stemmen. Indledningen skal helst være en passende blanding af et seriøst oplæg, nogle morsomheder til at kvikke op med og et par pæne provokationer.

I løbet af den næste time kommer vi rundt om befolkningsprognoser, arbejdsløshed og forsørgerbyrde, om familien i krise og erhvervslivets behov for kvalifikationer og uddannelse; om ny teknologi, som udfordrer vor hverdag, miljø og etik og sluttende af med kommentarer til Toffler og Naisbitts fremtidsbilleder.

De sidste fem minutter har en umiskendelig duft af friskbagte boller fra kokkettet mindet mig om, at tiden er ved at være gået. Jeg sætter mig ned ved en ledig kaffekop, mens man klapper pænt. Så langt så godt.

Unionen er al selvstyres modpol

Af Steen Steensen, lektor, Vesterled 11, Rønne

UNIONSTRAKTATEN er en hyldelse til demokratiet. Sådant skrev Kent Kirk i Jyllands-Posten.

Nej, det er unionstraktaten ikke. Den spiller al magt i hænderne på levebrødspolitikerne og bureaukrater. Det enkelte menneskes rettigheder reduceres til nul.

Det første spørgsmål prøver mig lidt af. Forsker vi på universitetscentret også i de mange indvandrere? Hvor mange kan vi egentlig tillade os at modtage i Danmark?

Jeg går ud fra, at spørgere tænker på de fremmede indvandrere, som med anden kultur og religion skiller sig ud fra os danske. Da de næppe vil komme til at udgøre over 100.000 mennesker, kan de vel ikke true vor kultur og eksistens som sådan. I den videre diskussion kommer vi ind på, at de ofte koncentrerer sig i bestemte bebyggelser, og det er vel ikke så mærkeligt. Det ville vi som danske i et fremmed land sikkert også gøre. Men det er selvfølgelig et problem, når danske foreldre føler det truende, hvis de danske børn udgør over halvdelen af en klasse. På den anden side har vi gode erfaringer med to-kulturelle børnehaver/skoleklasser, hvor der netop er lige mange børn af dansk og f. eks. tyrkisk oprindelse. Videre får vi snakket om, hvad vi kan lære af hinanden på tværs af kulturer, og om erfaringer fra USA og Holland.

Næste spørgsmål relaterer sig til befolkningsfremskrivningen; vil der overhovedet være selvstændige tilbage i Danmark efter år 2000?

Spørgsmålet er lidt polemisk, men i diskussionen kommer vi vidt omkring. Det handler både om økonomisk risiko og om et bureaukratisk samfund, som ikke gør det let for f. eks. unge at starte som selvstændige. Vi er ved at tage en spændende vinkel til problemet op sammen med både erhvervsfolk og uddannelsesinstitutioner; det handler om i kursusform at "afkode" den lønmodtagerbevidsthed, som vore unge

forlader uddannelsesinstitutionerne med. Ubevidst vænnes de til at tænke sig som ansatte i en concern med avancementsmuligheder. Men når først vi er opmærksomme på problemet, har vi jo mulighed for at gøre noget ved det. Vi ser, at udviklingen går i en bestemt retning. Hvis vi ikke synes, det er en heldig udvikling, må vi jo prøve at gøre noget for at ændre det. Udviklingen er ikke noget, vi skal tage for givet, men noget, vi skal forholde os til og handle efter, noget, vi skal være med til at skabe.

Det tredje spørgsmål lyder således: Hvordan vil fremtidens menneske være? Vil det være lykkeligt, vil det have rod i sin nationale kultur, vil det være et skabende menneske?

Vi vender tilbage til Naisbitts trend om "global adfærd og national identitet". Vi taler om, at verden er blevet mindre, fordi vi rejser mere som turister, i foretningssjælland og i internationalt samarbejde. Vi kan rejse rundt med flyskaber, bo på hotelkæderens ens hoteller og spise den samme mad hele verden over f. eks. i MacDonalds restauranter.

Men selv om - eller måske netop fordi - vore unge i dag rejser meget mere end tidligere, er de også blevet meget mere opmærksomme på og interesserede i deres egne rødder. Langt størstedelen af befolkningen siger ja til, at EF står for økonomisk udvikling, samarbejde og handel, men både i Danmark og i andre lande har man samtidig sagt nej til en fælles EF-kulturpolitik. Både vor kulturelle egenart som danske og vore egenspecifikke karakteristika vil vi se dyrket i fremtiden stadig mere internationale samarbejde.

Jo, der skal nok blive mu-

lighed for kreative mennesker med en kulturel baggrund, men det store problem ligger i opdelingen af befolkningen i et A-hold, med arbejde og udfoldelsesmuligheder, og et B-hold, som står uden for arbejdsmarkedet. A-holdet skal nok få et spændende liv i fremtiden, det er der næppe nogen tvivl om. Men det er op til os at sørge for, at også B-holdet får et rigt, et værdigt og et kulturelt funderet liv. Det er næppe en selvfølge, at de vil få et liv med høj livskvalitet, men det påhviler alle os andre at medvirke til, at de får muligheden for det.

Næste spørgsmål - fra en kvinde - handler om gen-teknologi og om kravene til vore etiske værdier. Det bliver en god diskussion om, hvordan vi som mennesker vil og bør reagere på de muligheder, moderne gen-teknologi giver menneskeheden.

Vi håber, at både forskerne og samfundet er sig op-gaven voksen, så selv om menneskeheden nysgerrighed og forskertrang ikke kan stoppes, er det nødvendigt, at vi ud fra vore etiske grundholdninger regulerer, hvad vi vil bruge den moderne teknologi til. Vi har nogenlunde tillid til, at samfund som vort eget vil være sig op-gaven voksen, men hvordan sikrer vi det internationale samfund, så ikke skrupeløse regimer tillader gen-manipulation af mennesker med henblik på at fremme visse egenskaber.

Vi ser noget positivt i, at vi bliver udfordret på vore etiske holdninger og tvinges til at tage stilling til nogle grundlæggende spørgsmål for os som mennesker, og vi håber, at f. eks. FN vil kunne udvikle sig i takt med de voksende muligheder for samarbejde og regu-

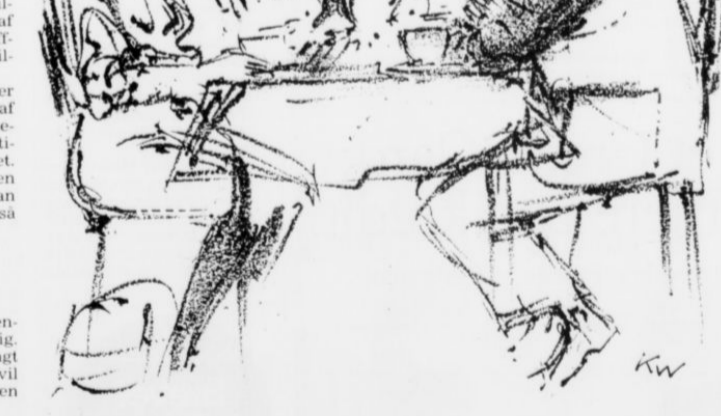
lering i det internationale samfund.

Flere gange vender vi tilbage til B-holdet. Til B-holdets størrelse og hvilke krav vi kan vente fra deres side. B-holdet er ikke til stede i aften, kan jeg mærke, men der er en udtalt bekymring for, hvad vi kan vente fra den side. Som vi får talt om problemerne, er det, som om kløften mellem A-holdet og B-holdet føles mindre diffuse, og ud af tågen breder sig en gryende solidaritet med dem, som ikke er så privilegerede som vi andre. Man skal ikke holde udenfor, vi skal stille krav og udnytte de menneskelige ressourcer - ikke for at vente taknemmelighed, men for at give værdighed og muligheder for andre.

Afslutningsvis taler vi om familien i opløsning - om "altalefamilien", som har erstattet kernefamilien, om en-personers husstande, som er ved at blive de dominerende. Nogle kender godt det forstadsliv, jeg beskriver lidt karikeret med ulvetimen i aftalefamilien, men det ligger lidt fjært fra de fleste tilhøreres daglige verden. Her trives ægteskabet og de stabile forhold. Man lever med hinanden, også efter at den første forelskelse har lagt sig.

Det er ved at være sent, der er snart gået tre timer, fra vi startede, og mange skal tidligt op i morgen. Men nu kender vi næsten hinanden, og snakken går godt, så de færreste har travlt med at komme hjem.

Vi slutter aftenen med en sang.

Det er sent, og det har været en lang dag. Men det er rart at føle sig brugt formuigt. Det er en stor udfordring at være formidler og debattør i Vestjylland. Min funktion er først og fremmest at være katalysator til debatten.

Vi er et opløst folk og et folk, som gerne vil debattere. Og ude på landet er den lyst til debat uændret. De elektroniske medier giver folk på landet de samme oplevelser og informationer, men der er et stort behov for at diskutere disse mange essentielle og eksistentielle spørgsmål. Det er tydeligt, at debatten foregår med mig. Både af høflighed over for gæsten, og fordi det er store spørgsmål at diskutere i familien eller med naboen. Men det er godt at få vendt nogle synspunkter, her rækker fjernsynet ikke rigtig til.

tiker kriminaliseret havets mestre. Planøkonomien, kvoteordninger og kontrollen slog ikke bare økonomien i stykker. Politiseringen dræbte tillige enhver arbejdsglæde og stolthed. Hæderlighed betyder fallit. Snyd strækker levetiden endnu en stund. Ministeren har givet dem valget mellem to negative træk. Her var noget for Dansk Psykologforening at tage sig af.

Gid det var muligt at gøre valgdagen til en dommens dag. Da ville Kent Kirks karrierestræk snart få en ende. Men traktaten fra Maastricht beskytter yderligere politikerne mod folks vrede. Unionen er al selvstyres modpol.

Kent Kirks udtalelser betegner en provokation af højeste grad. For det første er ministerens demokratibegreb falsk. Dernæst har ministerens behandling af fiskerne opbevaret hans moralske ret til at belære offentligheden om demokrati.

Demokrati skal slet ikke defineres politisk. Politik er kollektiv magtudfoldelse. Demokrati beløber sig til det stik modsatte. Individets selvbestemmelsesret udgør akkurat omdrejningspunktet i den demokratiske proces. Intet over

professionelle politikere ved mahnobordet. Glem ikke at traktaten er fabrikeret af politikmagere!

Kent Kirks opbevaring af selvstyret i dansk fiskeri gør hans forelæsnung om demokrati grotesk. Under frihedens fane udræbte det hæderkronede erhverv mirakler. De borgerlige fiskeriministre overdængede imidlertid næringen med politik, bureaukrati og overvågning.

Kent Kirk har mere end nogen anden levebrødspol-

Vær med i debatten

Fælles asylpolitik en fordel

HA-studerende Jørgen Klitholm, VU Sønderborg, Mariegade 2, Sønderborg, skriver:

Om hr. Herluf Rasmussen (14/4) som fhv. MF'er for diverse partier lader sig dirigere af den såkaldte "indvandrerslobby", der ifølge ovennævnte udsagn dirigerer politikerne i vort land, skal jeg lade uvist. Men jeg vil gerne bedre på hans manglende kendskab til Maastricht-traktaten og dermed hjælpe ham til at træffe sin beslutning den 2. juni på et bredere grundlag end skræk og panikslagenhed over en tænkelig tilstrømning af fremmede sydfra.

Vedtægelse på asylområdet vil ske med enstemmighed. Danmark bevarer

altså sin vetoret på dette område. Det vil dog være muligt at ændre beslutningsprocessen til flertalsafgørelser, men også en sådan beslutning skal træffes enstemmigt. Asylpolitikken bliver altså først på længere sigt et fælles anliggende med Unionen.

Men en fælles asylpolitik vil være en klar fordel, blandt andet fordi man undgår, at asylansøgere kan sendes rundt mellem medlemslandene på ubestemt tid. Et afslag på asyl i ét EF-land vil være ensbetydende med et afslag i alle EF-landene, og tilsagn om asyl er ikke ensbetydende med et statsborgerskab og dermed unionsborgerskab. Tildeling af statsborgerskab vil stadig være vort

eget anliggende. Fremmedarbejdere er stillet ligeledes, og hverken de eller asylanter vil derfor kunne bevæge sig frit mellem medlemslandene. Dette er kun muligt for unionsborgere, og ophold over tre måneder vil i øvrigt kun være lovligt, hvis man har en arbejdskontrakt.

Der er altså ingen grund til panik, og frygt for fremmede er derfor ingen grund til at nej den 2. juni. Som ung i dag holder jeg mig åben for fremmede indtryk, og derfor glæder jeg mig til et åbent Europa med flere og bedre muligheder for at møde fremmede kulturer.

Derfor stemmer jeg JA!

Svaret burde være let

Jens Møller, fhv. KRF-medlem af Folketinget, Vangen 6, Kolding, skriver:

Hvad sker der, hvis Danmark stemmer nej ved folkeafstemningen 2. juni. Meget er usikkert, men to ting synes dog at være sikre. De andre lande kan ikke tvinge os til at følge dem videre frem, og vi kan ikke tvinge de andre til at blive stående ved det nuværende EF. Selv den gamle kommunist og EF-modstander Jens-Peter Bonde indrømmer dette i sin bog om EF's union. Et nej betyder altså, at de andre fortsætter udviklingen, mens vi lades tilbage som

medlem af et EF, der ikke længere eksisterer, fordi alle andre har forladt det.

Vi vil stadig være lige afhængig af, hvad de andre beslutter, men vi vil have langt mindre indflydelse på udviklingen i det Europa, vi er en del af, enten vi stemmer ja eller nej. Spørgsmålet er, om vi vil sidde med ved bordet, hvor sagerne afgøres, eller om vi vil stå uden for døren og vente på, hvad de andre bestemmer for Europa, og dermed også for os.

Svaret burde være let: Et klart ja til indflydelse og medbestemmelse i Europa.

Nej giver indflydelse

Søren Blaabjerg, Rosenrænget 135, Høring, skriver:

Det påstås igen og igen fra "unionisternes" side, at vi skulle miste indflydelse ved et nej ved EF-Union-afstemningen. Undskyld, men sikker da noget sludder! Indflydelse har som begreb overhovedet ikke noget med formelle beføjelser at gøre, som jo netop er det, traktaten handler om. Indflydelse i positiv forstand har man f. eks. via sit forbilligede eksempel, sin saglige autoritet og/eller sine argumenter vægt. En respekteret journalistisk kommentator kan

være indflydelsesrig, og en institution som f. eks. OECD eller et organ som Nordisk Råd kan have indflydelse uden formelle magtbeføjelser.

Sådan indflydelse er det endda temmelig sikkert, at vi får mindre mulighed for ved et ja end ved et nej, fordi vi via suverænitetsafgivelsen selv sagt mister nogle muligheder for at indrette os på en anderledes og (ifølge vore værdinormer) mere eksemplarisk måde, end der kan skabes flertal for i det samlede EF. Dertil kommer så selve suverænitetsafgivelsen på dansk grund.

Klar stillingtagen

Knud Lindhardsen, KRF-folketingskandidat, Finlandsvej 11, Dianalund, skriver:

Tak til Flemming Kofod-Svendsen og den tidligere førte EF-politik i Kristeligt Folkeparti. Jeg tror, at hvis vi stemmer nej 2. juni, vil vi stadig være med i EF. Danmark kommer så til at tage beslutninger til efterretning, som andre EF-lande er enige om. Vi vil ikke længere sidde med ved forhandlingsbordet, hvor vigtige beslutninger træffes. Et nej kan måske også betyde en blokering for yderligere nordisk deltagelse i EF-Unionen. Beklageligt, hvis Danmark er skyld i dette.

Derfor er et ja at foretrække 2. juni.

Vejle som forbillede

Jørn Sundahl Nielsen, kredsesekretær i Sind, Vejle Amt, Vardevej 73, 2, Vejle, skriver:

Psykiatrien er i disse år under udvikling i alle landets amter. Nu mangles der bare, at primærkommunerne også vil til at påtage sig dette store ansvar. I Vejle Amt startede der i slutningen af firserne et projekt under sundheds- og socialforvaltningen. Dette projekt udmøntede sig bl. a. i, at tidligere og nuværende psykiatriske patienter (brugere) og andre interesserede satte sig sammen for at finde ud af, hvordan psykiatriens tilbud kunne udvikles og forbedres.

Resultatet heraf blev, at vi udarbejdede en beskrivelse af, hvordan vi kunne oprette et brugerstyret væ-

rested for mennesker med psykiske problemer.

Dette færdige forslag blev startskuddet til en forhandling med Vejle Amt og Vejle Kommune.

Disse forhandlinger og store frivillige arbejde af brugerne har nu resulteret i, at Vejle Kommune har købt et egnet hus til formålet.

Værestedets bestyrelse skal nu til at ansætte en leder og øvrigt personale. På denne måde er vi kommet et stort skridt fremad mht. til en menneskeliggørelse af psykiatriske system.

Det er mit håb, at andre primærkommuner og amter fremover vil påtage sig et større ansvar for sociale tiltag for psykiatriske patienter.

Pligt-læsning

Niels A. Sørensen, Marienhølzingsvej 101, Flensborg, skriver:

Nordiske fjer, accumulatorer, banker, forsikringer, pengetanke og mange flere

Hvad med at gøre H. C. Andersens eventyr til pligt-læsning for direktører og bestyrelser? Kejserens nye klæder og "Konen med æggene" ville være en passende start!

Det organiserede bedrag

Maskinmester Allan Bjock Jensen, Magdalenvej 4, Aalborg, skriver:

En stor tak til hr. Ole Johnsen, fabrikant, cand. jur., for hans beskrivelse af vore politikere på Christiansborg! Den ramte lige i plet! (Midtpunkt 10/4).

Jeg har bare et stort ønske: At dette Midtpunkt-indlæg kopieres i 179 eksemplarer, og at det derefter bliver lagt på de 179 pladser i Folketinget, således at vore levebrødspolitikere kan fatte, hvorfor den danske befolkning har politikeriede!

Om kollektiv trafik

Carl Henrik Christensen, Grøndalsvej 20 C, 3, Hobro, skriver:

Der er problemer med Grå busser og ekspresbusser. Der burde ikke være marked for dem. DSB og de forskellige trafikelskaber skulle arbejde og samarbejde så fint, at ethvert rimeligt behov og helst mere var opfyldt så fuldkomment, at en del private biler kunne skrottes.

Skrækkeligt for staten, hvis det skete. Alle de rare penge, der flyder fra blikkasserne til statskassen.

Ingen gode argumenter for et ja

Karen Lottrup, Favrholmvænget 1, Hillerød, skriver:

Unionstilhængerne tromler frem med skræmmebilleder. Dansk økonomi vil bryde sammen, hvis vi stemmer nej ved afstemningen 2. juni.

Det er nemlig svært positivt at argumentere sig frem til dette ja.

Hvorfor skulle Danmarks økonomi bryde sammen? Er det ikke inflation og betalingsbalance, en international finansmand ser efter, når kreditværdigheden og investeringsgrundlaget vurderes? Inflationen i form af pris- og lønstigninger er i bund, og betalingsbalancen har det da vist bedre end længe. Det ser ikke ud til, at kapitalflugt, panikdevalueringer og rentehop vil være det nærmeste forestående.

Ved et ja må vi underlægge os en centralbank, hvis vigtigste ærinde er prisstabilitet - og ikke bekæmpelse af arbejdsløsheden. Denne vil tværtimod stige yderligere.

Det er kun altså ikke være bekendt. Stem derfor nej den 2. juni 1992.